

26.09.2018

Ärende/5

§ 239

De av Svenska folkpartiets fullmäktige-grupp och ledamoten Mia Nygård väckta motionerna om minskning av användningen av plast

HEL 2018-001305 T 00 00 03

HEL 2018-001997 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade de av Svenska folkpartiets fullmäktige-grupp och ledamoten Mia Nygård väckta motionerna som slutbehandlade.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Anna Villeneuve, stadssekreterare, telefon: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Bilagor

- 1 RKP:n ryhmäaloite
- 2 Nygård Mia, aloite muovipusseista

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Svenska folkpartiets fullmäktige-grupp föreslår i syfte att minska plastförbrukningen och uppmuntra till sortering, att:

1. Helsingfors gör ett omfattande och konkret program för att minska plastförbrukningen och stöda återanvändning.
2. Helsingfors tar initiativ till att förbjuda tunna plastpåsar.
3. Helsingfors utvecklar sorteringen av plast så att invånarna enkelt kan sortera sitt plastavfall.
4. Helsingfors garanterar att alla Heka-hus har plaståtervinningskäril senast 1.1.2019.

Ledamoten Mia Nygård och 27 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors skyndsamt ska utreda möjligheterna att minska användningen av plastpåsar i staden.

Enligt 30 kap. 12 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en gruppmotion som undertecknats av mer än hälften av fullmäktigegruppens medlemmar och som har rubriken gruppmotion.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsstyrelsen hänvisar till ett utlåtande från stadsmiljösektorns sektion för byggnader och allmänna områden och konstaterar att det i motionerna fästs uppmärksamhet vid ett viktigt och aktuellt tema. Nedskräpningen av haven är ett världsomfattande och ökande problem. Dessutom hamnar sopor som främst består av plast i Östersjön hela tiden. Cirka 80 procent av skräpet i haven kommer från landet. Nedskräpningen påverkas av människornas konsumtionsvanor och attityder. Dessutom spelar bland annat byggandet sin egen roll i nedskräpningen. Det aktiva vattenbyggandet i Helsingfors och schaktningarna i anslutning till detta har varit synliga i form av sprängtrådar som spridits i strandvattnet. Använda sprängtrådar begravs i schaktfyllningarna på stränderna, kommer loss mellan springorna och sprids i havet ännu länge efter att byggarbetena slutat. Man strävar att hindra att sprängtrådar kommer ut i havet genom att det monteras skyddsskärmar kring schaktfyllningarna i de områden där det är möjligt.

Såsom det konstateras i motionerna, är plastinsamlingen i fastigheterna ännu av relativt liten volym i fråga om bostadsfastigheter. I huvudstadsregionen och Kyrkslätt samlar för tillfället cirka 4 000 fastigheter plastsopor separat. Antalet hushåll med plastinsamling ökar dock hela tiden. Det är möjligt för fastigheter att beställa ett kärl för insamling av plast hos Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (HRM).

I Helsingfors gäller de allmänna bestämmelserna om avfallshanteringen i huvudstadsregionen och Kyrkslätt. I bestämmelserna preciseras de allmänna lagstadgade principerna för ordnandet av avfallshanteringen. De allmänna bestämmelserna om avfallshanteringen bereds och ges ut av HRM. Den kommunala miljöskyddsmyndigheten övervakar att bestämmelserna följs.

I 7 § i de allmänna bestämmelserna om avfallshanteringen i huvudstadsregionen och Kyrkslätt anges följande om sorteringen i de fastigheter för vilkas avfallshantering HRM ansvarar:

Det kommunala avfallet ska sorteras, och återvinnbara avfallsslag ska läggas i separata insamlingskärl i följande fall:

1. bioavfall på bostadsfastigheter med minst tio (10) lägenheter och på andra fastigheter om där uppkommer minst femtio (50) kilogram bioavfall i veckan,
2. kartong på bostadsfastigheter med minst tio (10) lägenheter och på andra fastigheter om där kasseras minst femtio (50) kilogram kartong i veckan,
3. glas på bostadsfastigheter med minst tjugo (20) lägenheter och på andra fastigheter om där kasseras minst femtio (50) kilogram glas i veckan,
4. metall på bostadsfastigheter med minst tjugo (20) lägenheter och på andra fastigheter om där kasseras minst femtio (50) kilogram metall i veckan,
5. papp på alla övriga fastigheter än bostadsfastigheter om där kasseras minst femtio (50) kilogram papp i veckan.

HRM uppdaterar anvisningarna om avfallshantering för närvarande. Miljöskyddsmyndigheterna i huvudstadsregionen och Kyrkslätt kommer att få en begäran om utlåtande om utkastet till uppdaterade anvisningar. Utlåtandet från Helsingfors miljöskyddsmyndighet kommer att ges av stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion. Stadsstyrelsen anser att det är motiverat att inkludera en plikt att även sortera plast i de nya bestämmelserna för avfallshantering. Det är också möjligt att föreslå att plikten ska gälla även mindre bostadsfastigheter än i nuläget. Helsingfors stads representanter i HRM:s styrelse kan också för sin egen del påverka innehållet i de förnyade bestämmelserna för avfallshantering.

Ett eventuellt förbud mot användningen av tunna plastpåsar är av den karaktär som hör till statens befogenheter. Miljöministeriet och Finsk Handel rf ingick år 2016 ett avtal i syfte att minska förbrukningen av plastpåsar. Målet är att användningen av plastpåsar minskar till högst 40 påsar per person och år fram till slutet av 2025. Såsom det också framgår av ledamoten Nygårds motion underskriver användningen av plastpåsar i Finland klart genomsnittet i EU redan i nuläget.

Helsingfors stad främjar insamlingen av plast också i sina egna fastigheter. Helsingfors stads bostäder Ab (Heka) har som mål att tillägga insamlingen av plast till nästan alla Hekas objekt under år 2018. Utvecklingen är hopkopplad med att Heka har deklarerat avfallet som tema för året 2018. Antalet insamlingskärl har ökat så att plastförpackningar nu samlas in i ungefär hälften av Hekas fastigheter. Under innevarande år

26.09.2018

strävar man att ordna plastinsamling i de objekt där det tekniskt är möjligt i denna tidtabell. I en del av objekten har avfallshanteringen ordnats genom ett sopsugsystem eller en djupinsamling av avfall. I områdena Busholmen, Fiskehamnen och Kronbergsstranden har avfallshanteringen ordnats av sopsugbolag. Ändringsarbetena för plastinsamling är på gång i alla sopsugbolag hösten 2018 och insamlingen av plast börjar i slutet av året.

I stadens egna verksamhetslokaler har alla HRM:s energiavfallsavtal automatiskt ändrats så att de gäller också plastavfall. I vissa objekt samlas plast redan in. Efter att HRM erbjudit alla möjligheten till plastinsamling har vissa aktiva användare begärt att få sorteringskärl. Dessutom kommer plastinsamlingen att tilläggas i alla avtal.

I många objekt har dock det sorterade plastavfallets kvalitet varit ett problem. För sorteringen behövs handledning till exempel i form av ekostödpersoner, ökad kännedom och miljöfostran. Staden utarbetar för närvarande anvisningar för ekostödpersonerna för en avfallskartläggning i sina egna fastigheter. Dessutom görs det som bäst upp avfallsanvisningar för fastigheternas underhåll och projektplanering och för planeringen av konceptdaghem.

Helsingfors stad vill främja cirkulär ekonomi i sin egen verksamhet. Till alla stadens sektorer och affärsverk har hösten 2017 skickats en enkät för att kartlägga kännedomen om cirkulär ekonomi och hur den förverkligas i stadens olika funktioner. Meningen är att på basis av enkäten genomföra fördjupade intervjuer i syfte att hitta redan etablerade goda praxis eller eventuella gemensamma utvecklingsobjekt för att främja cirkulär ekonomi. Ett delområde i intervjuerna är användningen av plast inom de olika sektorerna. Målet är att kartlägga i vilken grad plast utnyttjas i de olika funktionerna, bland annat i form av engångsartiklar, och utreda och föreslå åtgärder för att minska onödig användning av plast.

Avsikten är att inom ramen för samarbetet mellan Helsingfors stads och näringslivets nätverk Klimatpartner och företag som är med i Eko-kompassen ta fram minskningen av plastanvändningen och plaståtervinningen inom den närmaste framtiden. Med hjälp av en enkät till företag kommer man att utreda de redan befintliga och potentiella åtgärderna för minskning av plastanvändningen och sorteringens nuläge.

Staden bereder åtgärdsprogrammet Kolneutralt Helsingfors 2035 som omfattar många förslag till åtgärder med vilka det är möjligt att främja genomförandet av målen för den cirkulära ekonomin. Målet är att bland annat göra upp en vägkarta för cirkulär ekonomi och delningsekonomi för staden. Stadsstyrelsen anser att det är nödvändigt att utarbeta ett

26.09.2018

Ärende/5

program för minskning av plastanvändningen, antingen som sin separat helhet eller som del av åtgärdsprogrammet Helsingfors 2035. Stadskansliet och stadsmiljösektorn utreder vilket är det bästa sättet att framskrida.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Anna Villeneuve, stadssekreterare, telefon: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Bilagor

- 1 RKP:n ryhmäaloite
- 2 Nygård Mia, aloite muovipusseista

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 17.09.2018 § 578

HEL 2018-001305 T 00 00 03

HEL 2018-001997 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteet loppuun käsitellyiksi.

Käsittely

17.09.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Marcus Rantala:

Perusteluosan 10 kappale muutetaan seuraavasti:

"HSY:llä on tällä hetkellä käynnissä jätehuoltomääräysten päivitys. Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta tullaan pyytämään lausunnot jätehuoltomääräysten päivitysluonnoksesta. Helsingin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnon

26.09.2018

Ärende/5

an- taa kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto. Kaupunginhallitus katsoo että, on perusteltua sisällyttää lajitteluvuorot myös muoville uudessa jätehuoltomääräyksessä. Lisäksi voidaan esittää velvoitteen ulottamista nykyistä pienemmille asuinkiinteistöille. HSY:n hallituksessa olevat Helsingin kaupungin edustajat voivat myös omalta osaltaan vaikuttaa uusittavien jätehuoltomääräysten sisältöön."

Perusteluosan viimeinen kappale muutetaan seuraavasti:

"Kaupungin valmistelussa olevaan Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmaan sisältyy runsaasti ehdotuksia toimenpiteistä, joilla edistetään kiertotalouden tavoitteiden toteuttamista. Tavoitteena on muun muassa kiertotalouden ja jakamistalouden tiekartan laatiminen Helsingin kaupungille. Kaupunginhallitus katsoo tarpeelliseksi laatia ohjelma muovin käytön vähentämiseksi, joko erillisenä kokonaisuutena tai osana Helsinki 2035 -toimenpideohjelmaa. Kaupunginkanslia ja kaupunkiympäristön toimiala selvittää mikä on paras tapa edetä."

Kannattaja: Otso Kivekäs

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Marcus Rantalan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 2

Terhi Koulumies, Wille Rydman

Ei-äännet: 13

Paavo Arhinmäki, Veronika Honkasalo, Otso Kivekäs, Maria Ohisalo, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa

Kaupunginhallitus hyväksyi Marcus Rantalan vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 2 - 13.

10.09.2018 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

26.09.2018

Ärende/5

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 03.05.2018
§ 62

HEL 2018-001305 T 00 00 03

Lausunto

Rakennusten ja yleisten alueiden jaosto antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmä kiinnittää huomiota tärkeään ja ajankohtaiseen asiaan. Merten roskaantuminen on maailmanlaajuinen, kasvava ongelma. Myös meidän Itämereemme päätty jatkuvasti roskaa, joka koostuu pääosin muovista. Noin 80 prosenttia merten roskasta on peräisin maalta. Roskaantumiseen vaikuttavat ihmisten kulustottumukset ja asenteet. Tämän lisäksi muun muassa rakentamisella on oma osuutensa roskaantumisessa. Helsingissä aktiivinen vesirakentaminen ja siihen liittyvät louhinnat ovat näkyneet kaupungin rantavesiin levinneiden räjäytyslankojen muodossa. Käytettyjä räjäytyslankoja hautautuu rantojen louhetäyttöihin, joiden koloista niitä vapautuu mereen vielä pitkään rakennustyön päättyttyä. Räjähdyslankojen pääsyä mereen pyritään estämään louhetäyttöjen ympärille viritettävien suojaverhojen avulla siellä, missä se on mahdollista.

Kuten aloitteessa mainitaan, kiinteistökohtainen muovinkeräys on vielä varsin vähäistä asuinkiinteistöillä. Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen alueella muovin erilliskeräys on tällä hetkellä noin 4 000 kiinteistöillä. Määrä kuitenkin kasvaa jatkuvasti. Kiinteistöillä on mahdollisuus tilata Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymältä (HSY) jäteastia muovinlajittelua varten.

Helsingissä ovat voimassa Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleiset jätehuoltomääräykset. Jätehuoltomääräykset tarkentavat jätelaissa säädettyjä yleisiä jätehuollon järjestämisen periaatteita. Yleiset jätehuoltomääräykset valmistelee ja antaa HSY. Jätehuoltomääräysten noudattamista valvoo kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Nykyisten Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten 7 §:ssä määrätään HSY:n järjestämistä vastaavalla olevien kiinteistöjen lajittelusta mm. seuraavaa:

Yhdyskuntajätteestä tulee erottaa ja laittaa omiin keräysvälineisiinsä hyötykäyttöön soveltuvat jätteet jäljempänä mainituin edellytyksin:

1) biojäte, jos asuinkiinteistöillä on vähintään kymmenen (10) huoneistoa tai jos muulla kuin asuinkiinteistöillä sitä syntyy vähintään viisikymmentä (50) kilogrammaa viikossa;

- 2) kartonki, jos asuinkiinteistöllä on vähintään kymmenen (10) huoneistoa tai jos muulla kuin asuinkiinteistöllä kartonkia poistetaan käytöstä vähintään viisikymmentä (50) kilogrammaa viikossa;
- 3) lasi, jos asuinkiinteistöllä on vähintään kaksikymmentä (20) huoneistoa tai jos muulla kuin asuinkiinteistöllä lasia poistetaan käytöstä vähintään viisi kymmentä (50) kilogrammaa viikossa;
- 4) metalli, jos asuinkiinteistöllä on vähintään kaksikymmentä (20) huoneistoa tai jos muulla kuin asuinkiinteistöllä metallia poistetaan käytöstä vähintään viisikymmentä (50) kilogrammaa viikossa.
- 5) pahvi, jos sitä poistetaan käytöstä muulla kuin asuinkiinteistöllä vähintään viisikymmentä (50) kilogrammaa viikossa;

HSY:llä on tällä hetkellä käynnissä jätehuoltomääräysten päivitys. Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta tullaan pyytämään lausunnot jätehuoltomääräysten päivitysluonnoksesta. Helsingin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnon antaa Kaupunki ympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto. Lausunnossa on mahdollista esittää HSY:lle, että edellä mainittuun pykälään lisätään vastaava lajitteluvaihtoehto myös muoville, jollei asia jo sisälly HSY:n omaan ehdotukseen. Lisäksi voidaan esittää veloitteen ulottamista nykyistä pienemmille asuinkiinteistöille. HSY:n hallituksessa olevat Helsingin kaupungin edustajat voivat myös omalta osaltaan vaikuttaa uusittavien jätehuoltomääräysten sisältöön.

Mahdollinen ohuiden muovipussien kieltäminen on luonteeltaan valtion toimialaan kuuluva asia, mutta kaupunki voi omassa toiminnassaan vähentää niiden käyttöä.

Helsingin kaupunki edistää muovin keräystä myös omissa kiinteistöissä. Helsingin kaupungin Asunnot Oy:ssä (Heka) tavoitteena on lisätä muovipakkausten keräys lähes kaikkiin Hekan kohteisiin vuoden 2018 aikana. Kehittäminen liittyy siihen, että Hekassa tämä vuosi on nimetty jäteteemavuodeksi. Keväällä keräysastioita on lisätty niin, että muovipakkauksia kerätään nyt yhteensä noin sadassa eli joka viidennessä Hekan kiinteistössä. Lisää kohteita liitetään muovipakkauksien keräyksen piiriin vähitellen. Osassa kohteista haasteena on esimerkiksi putki-keräysjärjestelmä, joka ei ole Hekan omistama, ja sen muutokset vaativat isompia investointeja.

Kaupungin omissa toimitiloissa on kaikki HSY:n energijättesopimukset muutettu automaattisesti muovijätettä koskeviksi, joten joissakin kohteissa sitä jo kerätään. HSY:n alettua tarjota kaikille mahdollisuutta muovinkeräykseen, ovat jotkut aktiiviset käyttäjät pyytäneet keräysastioita. Lisäksi kaikkiin uusiin sopimuksiin lisätään muovinkeräys.

26.09.2018

Ärende/5

Monissa kohteissa on kuitenkin ollut ongelmana lajitellun muovijätteen laatu. Lajitteluun tarvittaisiin ohjausta esimerkiksi ekotukihenkilöiden, tietoisuuden lisäämisen ja ympäristökasvatuksen kautta. Ekotukihenkilöille ollaankin laatimassa ohjeita jätekartoituksen tekemiseksi omassa kiinteistössään. Lisäksi kiinteistöjen ylläpidolle, hankesuunnitteluun ja konseptipäiväkotien suunnitteluun ollaan laatimassa parhaillaan jätehuolto-ohjetta.

Helsingin kaupunki haluaa edistää kiertotaloutta omassa toiminnassaan. Kaikille kaupungin toimialoille ja liikelaitoksille on syksyllä 2017 lähetetty kysely, jossa pyrittiin kartoittamaan kiertotalouden tuntemusta ja toteutumista kaupungin eri toiminnoissa. Kyselyn pohjalta on tarkoitus tehdä syventäviä haastatteluja, joiden tavoitteena on löytää jo käytössä olevia hyviä toimintatapoja tai mahdollisia yhteisiä kehittämiskohteita kiertotalouden kannalta. Haastatteluissa yhtenä osa-alueena on muovin käyttö eri toimialoilla. Tavoitteena on kartoittaa, missä määrin eri toiminnoissa käytetään muovituotteita, muun muassa kertakäyttöisiä tavaroita, sekä selvittää ja ehdottaa toimia tarpeettoman muovinkäytön vähentämiseksi.

Helsingin kaupungin ja elinkeinoelämän Ilmastokumppanit-verkoston ja Ekokompassi-yritysten kanssa tehtävässä yhteistyössä on tarkoitus ottaa muovin käytön vähentäminen ja kierrätys lähiaikoina esille. Yrityksille suunnatun kyselyn avulla tullaan selvittämään jo käytössä olevia ja potentiaalisia muovin käytön vähentämistoimia sekä keräyksen nykytilaa.

Kaupungin valmistelussa olevaan Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmaan sisältyy runsaasti ehdotuksia toimenpiteistä, joilla edistetään kiertotalouden tavoitteiden toteuttamista. Tavoitteena on muun muassa kiertotalouden ja jakamistalouden tiekartan laatiminen Helsingin kaupungille. Sen puitteissa on myös mahdollista edistää muovin käytön vähentämistä.

Esittelijä

tekninen johtaja
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Johanna Af Hällström, ympäristötaloussuunnittelija, puhelin: +358 9 310 32044
johanna.afhallstrom(a)hel.fi